

FÖRDJUPNING

Utvärdering av makroekonomiska prognoser

Denna fördjupning är en sammanfattning av Konjunkturinstitutets årliga utvärdering av makroekonomiska prognoser.⁸⁸ I specialstudien jämförs Konjunkturinstitutets prognosfel för BNP-tillväxten, arbetslösheten, sysselsättningstillväxten, timlöneutvecklingen, inflationen, reporäntan (vid årets slut och som årsgenomsnitt) och det offentligfinansiella sparandet med motsvarande prognosfel för tio andra svenska prognosinstitut.⁸⁹ Detta görs för prognoser för två olika utvärderingsperioder: 2019 och 2015–2019.

PROGNOSE R FÖR 2019

Samtliga prognosmakare som undersökts överraskades av den snabba inbromsningen av ekonomin som skedde under 2019. BNP- och sysselsättningstillväxten överskattades medan arbetslösheten underskattades, se diagram 114, diagram 115 och diagram 116.⁹⁰

Även reporäntan överskattades (se diagram 117), eftersom många förväntade sig höjningar som sedan uteblev. Timlöneutvecklingen blev, för femte året i rad, lägre än vad samtliga prognosinstitut hade väntat sig (se diagram 118).⁹¹ Inflationstakten överskattades i prognoser gjorda under 2018, men förutspåddes därefter väl från och med början av 2019 (se diagram 119). Konjunkturinstitutets prognosprecision var bättre än, eller lika med, genomsnittet för alla undersökta variabler (se diagram 120).

PROGNOSE R FÖR 2015–2019

Förekomsten av systematiska under- eller överskattningar i prognoser mäts med medelfel, vilket är genomsnittet av prognosfelen under en specifik utvärderingsperiod. För utvärderingsperioden 2015–2019 visar resultaten på ett i allt väsentligt obefintligt systematiskt fel för BNP-tillväxten för både innevarande och nästkommande år för de flesta prognosmakare, se tabell 13 och tabell 14. Prognoserna för arbetslösheten och KPIF-inflationen visar även de på små medelfel. Reporäntan har överskattats i

⁸⁸ För detaljer och mer information, se Konjunkturinstitutet (2020).

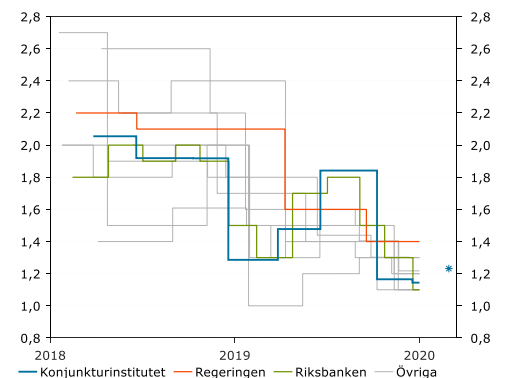
⁸⁹ Även regeringen och Riksbanken publicerar årligen prognosutvärderingar, se till exempel Regeringen (2019) och Sveriges riksbank (2020).

⁹⁰ Mellan juni 2018 och oktober 2019 fanns det kvalitetsbrister i datainsamlingen till arbetskraftsundersökningarna, vilket uppdagades i oktober 2019.

⁹¹ Se Konjunkturinstitutets tidigare prognosutvärderingar: Konjunkturinstitutet (2016, 2017, 2018, 2019).

Diagram 114 Prognoser för BNP 2019

Årlig procentuell förändring

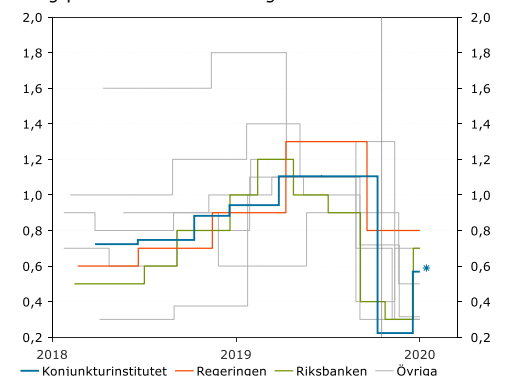

Anm. Stjärnan visar det första publicerade utfallet och dess position på den horisontella axeln är dagen det publicerades.

Källa: Konjunkturinstitutet

Diagram 115 Prognoser för sysselsättningen 2019

Årlig procentuell förändring

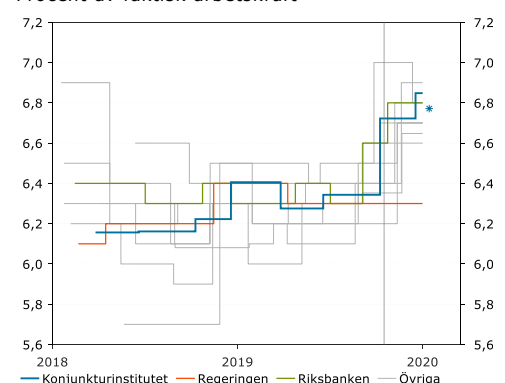

Anm. Stjärnan visar det första publicerade utfallet och dess position på den horisontella axeln är dagen det publicerades. Den vertikala linjen markerar dagen då SCB publicerade ett pressmeddelande om felaktig statistik i arbetskraftsundersökningarna.

Källa: Konjunkturinstitutet

Diagram 116 Prognoser för arbetslösheten 2019

Procent av faktisk arbetskraft

Anm. Se anmärkning i diagram 115.

Källa: Konjunkturinstitutet

prognoser avseende nästkommande år, vilket förklaras av att många prognosinstitut hade väntat sig fler räntehöjningar under perioden. Det offentligfinansiella sparandet har underskattats under perioden.

Tabell 13 Medelfel och test för systematiska fel för prognoser för innevarande år, 2015–2019

	BNP Medelfel	SYS Medelfel	ARB Medelfel	KPIF Medelfel
ESV	0,15	0,04	0,10	0,02
HUI	0,07		-0,03	
KI	0,05	0,03	0,04	0,04
LO	0,02	0,10	0,03	0,06
NO	0,07	0,08	0,01	0,03
RB	0,02	0,07	0,03	0,00
REG	0,15	0,01	0,05	0,11
SB	0,13	-0,00	0,07	0,03
SEB	-0,11	-0,04	0,16*	0,03
SHB	-0,11		0,07	0,00
SN	0,13	-0,13	-0,01	0,03
Medel	0,05	0,02	0,05	0,04

Anm. Prognosinstituten är Ekonomistyrningsverket (ESV), Handels utredningsinstitut (HUI), Konjunktur-institutet (KI), Landsorganisationen (LO), Nordea (NO), regeringen (REG), Riksbanken (RB), Skandinaviska Enskilda Banken (SEB), Handelsbanken (SHB), Svenskt näringsliv (SN) och Swedbank (SB).

Variablerna är BNP-tillväxt (BNP), sysselsättningstillväxt (SYS), arbetslöshet i procent av arbetskraften (ARB), inflation i konsumentprisindex med fast bostadsränta (KPIF).

Siffror med blå bakgrund anger det prognosinstitut med minst medelfel i absoluta termer för respektive variabel. Om antalet observationer har varit 10 eller fler har p-värden beräknats, vilka är baserade på autokorrelationsrobusta Newey-West-standardfel. En stjärna (*) innebär att p-värdet är mellan 0,05 och 0,10, och två stjärnor (**) att p-värdet är 0,05 eller lägre.

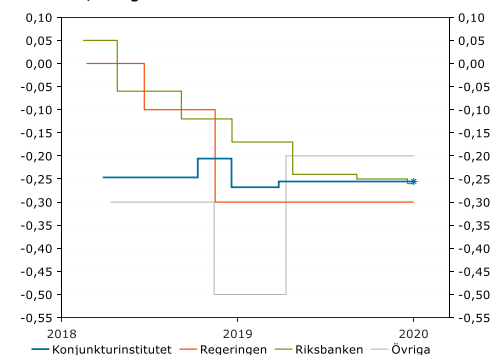
Alla prognosinstitut har inte publicerat prognoser på samtliga variabler under perioden 2015–2019.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Medelfel säger ingenting om prognosprecisionen, då stora positiva och negativa prognosfel kan ta ut varandra. Ett vanligt förekommande mått för att utvärdera prognosprecision är medelabsolutfelet som är genomsnittet av absolutvärdet av prognosfelen. Enligt medelabsolutfelen har Konjunkturinstitutets prognoser haft högst precision under utvärderingsperioden 2015–2019 för KPIF-inflation innevarande år, reporänta (slutvärde) innevarande och nästkommande år, reporänta (årsgenomsnitt) innevarande år och offentligfinansiellt sparande innevarande år. För alla variabler och horisonter har Konjunkturinstitutet varit bland de tre bästa prognosinstituten i 13 av 16 fall.

Diagram 117 Prognoser för reporäntan 2019

Procent, årsgenomsnitt

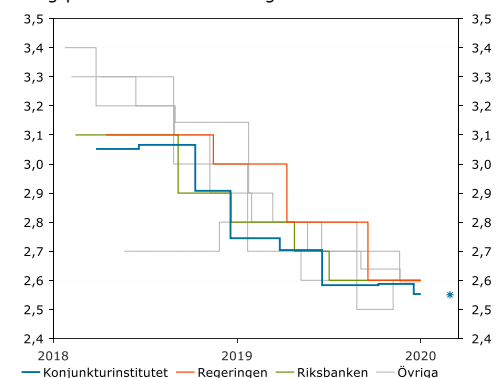

Anm. Stjärnan visar det första publicerade utfallet och dess position på den horisontella axeln är dagen det publicerades. Konjunkturinstitutets och Riksbankens reporänteprognoiser är redovisade med två decimaler, vilket gör att de mer påtagligen är i linje med utfallet på -0,26 än regeringens prognoser.

Källa: Konjunkturinstitutet

Diagram 118 Prognoser för timlönerna 2019

Årlig procentuell förändring

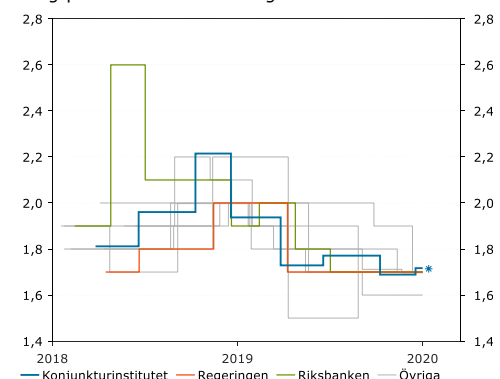

Anm. Stjärnan visar det första publicerade utfallet och dess position på den horisontella axeln är dagen det publicerades.

Källa: Konjunkturinstitutet

Diagram 119 Prognoser för KPIF 2019

Årlig procentuell förändring

Anm. Se anmärkning i diagram 118.

Källa: Konjunkturinstitutet

Konjunkturinstitutets prognoser för arbetslösheten, sysselsättningsstillväxten och KPIF-inflationen nästkommande år var relativt sett sämre då flera prognosmakare hade högre prognosprecision under perioden. Trots det var Konjunkturinstitutets precision högre än den genomsnittliga nivån även för dessa prognoser (se diagram 121 och diagram 122). För BNP-tillväxten hade Konjunkturinstitutet näst högst precision för både innevarande respektive nästkommande år.

Tabell 14 Medelfel och test för systematiska fel för prognoser för nästkommande år, 2015–2019

	BNP	SYS	ARB	KPIF
	Medel	Medel	Medel	Medel
ESV	0,45**	0,71**	0,09	0,03
HUI	0,18		-0,14	
KI	0,12	0,31	0,04	-0,00
LO	0,01	0,30	-0,03	-0,01
NO	0,42	0,60*	-0,11	-0,01
RB	0,03	0,43*	0,01	-0,24
REG	0,16	0,27	0,13	-0,07
SB	0,12	0,31	0,01	-0,15
SEB	-0,05	0,17	0,20	0,05
SHB	0,12		-0,07	-0,29
SN	-0,07	0,19	-0,04	-0,10
Medel	0,14	0,37	0,01	-0,08

Anm. Prognosinstituten och variabeldefinitioner finns i tabell 13. Siffror med blå bakgrund anger det prognosinstitut med minst medelfel i absoluta termer för respektive variabel. Om antalet observationer har varit 10 eller fler har p-värden beräknats, vilka är baserade på autokorrelationsrobusta Newey-West-standardfel. Det redovisade p-värdet visar sannolikheten att få ett lika stort eller större medelfel, givet nollhypotesen att medelfelet är noll. En stjärna (*) innebär att p-värdet är mellan 0,05 och 0,10, och två stjärnor (**) att p-värdet är 0,05 eller lägre.

Alla prognosinstitut har inte publicerat prognoser på samtliga variabler under perioden 2015–2019.

Källa: Konjunkturinstitutet.

REFERENSER

Konjunkturinstitutet (2016), ”Utvärdering av makroekonomiska prognoser”, Specialstudie 48, Konjunkturinstitutet.

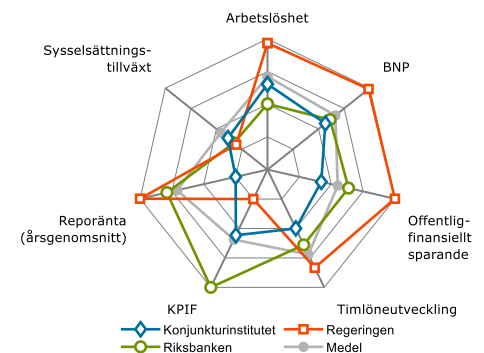
Konjunkturinstitutet (2017), ”Utvärdering av makroekonomiska prognoser”, Specialstudie 56, Konjunkturinstitutet.

Konjunkturinstitutet (2018), ”Utvärdering av makroekonomiska prognoser”, Specialstudie: KI-nr: 2018:11, Konjunkturinstitutet.

Konjunkturinstitutet (2019), ”Utvärdering av makroekonomiska prognoser”, Specialstudie KI 2019:7, Konjunkturinstitutet.

Diagram 120 Prognosprecision, prognoser för 2019

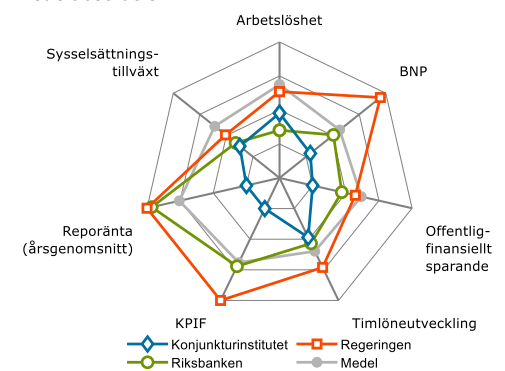
Medelabsolutfel

Anm. De inre och yttre heptagonerna visar minimum respektive maximum av alla prognosinstitut. En placering närmare mitten innebär därmed högre prognosprecision. Källa: Konjunkturinstitutet

Diagram 121 Prognosprecision, innevarande år, 2015–2019

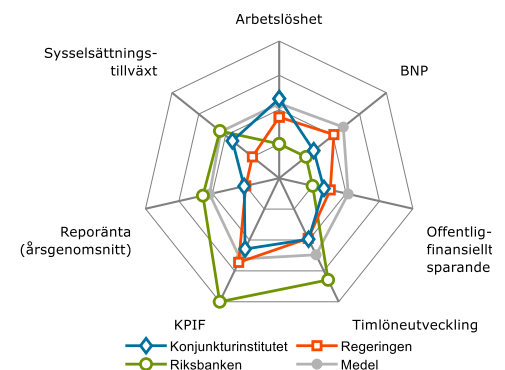
Medelabsolutfel

Anm. De inre och yttre heptagonerna visar minimum respektive maximum av alla prognosinstitut. En placering närmare mitten innebär därmed högre prognosprecision. Källa: Konjunkturinstitutet

Diagram 122 Prognosprecision, nästkommande år, 2015–2019

Medelabsolutfel

Anm. De inre och yttre heptagonerna visar minimum respektive maximum av alla prognosinstitut. En placering närmare mitten innebär därmed högre prognosprecision. Källa: Konjunkturinstitutet

Konjunkturinstitutet (2020), ”Utvärdering av makroekonomiska prognoser”, Specialstudie KI 2020:9, Konjunkturinstitutet.

Regeringen (2019), 2019 års ekonomiska vårproposition (prop. 2019/19:100), www.regeringen.se.

Sveriges riksbank (2020), Utvärdering av Riksbankens prognoser, Riksbanksstudier, april 2020.